

GGD nu benaderbaar voor elektrogevoelige personen

De werkgroep elektromagnetische velden (EMV) van de GGD heeft in de vergadering van 4 oktober 2016 de *Handreiking elektrogevoeligheid* vastgesteld ¹⁾. Deze handreiking is bedoeld als hulpmiddel voor GGD medewerkers in het gesprek met elektrogevoeligen. Mensen die lijden aan het medisch nog onverklaarde probleem van ‘elektrohypersensitiviteit’ (EHS) kunnen vanaf nu in elk geval rekenen op ondersteuning en begrip, wanneer ze zich voor hulp of advies wenden tot de GGD.

Aanleiding voor deze handreiking

Naar men merkt bij de GGD-en wordt men regelmatig benaderd door personen die gezondheidsklachten ervaren als zij in de buurt komen van bronnen die elektromagnetische velden (EMV) produceren. In deze handreiking wordt de term elektrogevoeligen gebruikt voor deze personen. Voor meer inhoudelijke informatie over elektrogevoeligheid is het zinvol om *het Kennisbericht Elektrogevoeligheid* van het Kennisplatform EMV en gezondheid te lezen ²⁾. Daar staat in dat er op dit moment geen duidelijke verklaring of oorzaak is voor de klachten van elektrogevoeligen. EMV zijn een mogelijke oorzaak, maar er zijn ook andere factoren die vergelijkbare gezondheidsklachten opleveren, inclusief psychische oorzaken.

Deze handreiking is opgesteld in overleg met de Stichting ElektroHyperSensitiviteit (EHS, een zelfhulpgroep van en voor lotgenoten), en beoogt een basis te zijn voor de wijze waarop wij als GGD medewerkers met vragen over elektrogevoeligheid omgaan. Veel GGD-medewerkers zijn geneigd om vragen vanuit beschikbare wetenschappelijke kennis te benaderen. In de afgelopen jaren is steeds duidelijker geworden dat die aanpak voor een belangrijk deel van de elektrogevoeligen of andere ziektebeelden met een onbekende oorzaak vaak niet voldoet. Het levert namelijk eindeloze discussies op zonder uitzicht op een oplossing”.

Benadering van het probleem elektrogevoeligheid

Elektrogevoeligen werden tot voor kort niet goed te woord gestaan. Ze werden of direct naar de psycholoog verwezen of met een kluitje in het riet gestuurd. Het is duidelijk dat de GGD zich vooralsnog baseerde op de formele standpunt dat het verschijnsel van elektrohypersensitiviteit niet wetenschappelijk is aangetoond. Maar men realiseert zich tevens dat het bestaan van die relatie bij nader wetenschappelijk onderzoek ook niet onmogelijk zal blijken te zijn. Daarom richt men zich primair op de verbetering van de gezondheid. Daarbij gaat het minder om de vraag wie er gelijk heeft: de elektrogevoeligen met opvattingen over schadelijkheid van bronnen van EMV, of de officiële instanties. Het belang van de patiënt staat voorop.

Elektrogevoeligen hebben ervaren dat de vermindering van blootstelling leidt tot vermindering van hun klachten ³⁾. Men moet rekening houden met de mogelijkheid dat de verwachting van lotsverbetering berust op een placebo-effect, maar men gaat daar geen ruzie over maken.

Hulp van SOLK instituten?

De hulp vragende patiënt mag gewezen worden op het bestaan van instituten voor somatisch onvoldoende verklaarde lichamelijke klachten (SOLK). Hun benadering is om patiënten te leren met hun probleem om te gaan en daarmee te leven. Het houdt momenteel niet in dat er iets aan EHS gedaan kan worden, eenvoudig omdat er

geen enkele SOLK instituut is dat hecht aan de behandeling van effecten van ongunstige milieufactoren in het algemeen.

De GGD is in overleg met het overkoepelende netwerk van SOLK instituten, het NOLK. Doel is minstens één instituut uit te rusten met kennis t.a.v. EHS patiënten en de gezondheidseffecten van EMV. SOLK klinieken kunnen bij behandelingen gebruik maken van de SOLK Standaard: de richtlijnen van het Nederlands huisartsengenootschap ⁴⁾.

Rol van de Stichting EHS

Patiënten met duidelijke EMV-gerelateerde klachten kunnen door de GGD doorverwezen worden naar het meldpunt van de stichting [Infolijn 0900-9266]. GGD wijst er op dat het meldpunt bemenst wordt door vrijwilligers, doorgaans zonder medische achtergrond. Omgekeerd kunnen de mensen achter de meldtelefoon terugvallen op de GGD voor nadere ondersteuning en informatie. Maar dan via de lokale GGD-en, afdelingen Medische Milieukunde of Milieu & Gezondheid.

Personen met grote psychische nood worden standaard doorverwezen naar de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg - OGGZ. Bij elektrogevoeligen is het dan wenselijk de EHS achtergrond van deze patiënten mede door te geven.

Wat de GGD Niet kan doen

Als organisatie kan men niet zelf ingrijpen; men kan slechts doorverwijzen naar gespecialiseerde hulpverleners. Het is dus niet mogelijk om bijvoorbeeld zendmasten te doen verwijderen, of burenruzies te beslechten die gaan over hinder door EMV bestraling, etc. Men kan ook geen metingen van veldsterkten uitvoeren.

De GGD informanten dienen zich zo nodig op de hoogte te stellen van de relaties tussen EMV en EHS om een zinvol gesprek te kunnen voeren en mensen optimaal te kunnen begrijpen en doorverwijzen.

Referenties

- 1). 20161109 **GGD Handreiking Elektrogevoeligheid**.pdf. *Van discussie over oorzaken naar hoe we mensen kunnen helpen hun gezondheid te verbeteren.* <http://tinyurl.com/j8gsesm>
- 2). **Kenisbericht Elektrogevoeligheid** van het Kennisplatform EMV en Gezondheid: <http://tinyurl.com/jzmohob>
- 3). **Electromagnetic field reduction restores health of electro-sensitive people**
Hugo Schooneveld, Joop van Bijnen, and Patrick van Zuilen. 2016. <http://tinyurl.com/h4ck886>
- 4). **NHG standaard somatisch onvoldoende verklaarde lichamelijke klachten.**
<http://tinyurl.com/jv9hzub>